

ságunk az ég alatt sehol nincs, hanem Pannoniában. Itt nekünk győznünk vagy halnunk kell.

De miért kelljen elvesznünk, avagy kétségbeesnünk, míg csontjainkban velő, ereinkben vér, míg Isten mennyországában a mi bizodalunk lehet, míg karunkban kopját, markunkban szablyát szoríthatunk? Avagy különb anyagból vagy-e ez a mi ellenségünk felépítve? Vagy nem azoktól a vitéz magyaroktól származunk-e mi, kik kevés néppel számtalan sok ezer pogányokat kergettek? Nincsen-e Istennek hatalmában Hunyadi győzelmeit, Mátyás király dicsőségeit kezünkben ismét újonnan megvirágoztatni? De csak úgy, ha mindnyájan egy szívvel, egy lélekkel, segítségül híván Istennek szent nevét, körmösen nyúlunk a magunk dolgához és fáradunk, vigyázunk, tusakodunk a mi életünkért.

Egy nemzetnél sem vagyunk alábbvalók! És ha kevesen vagyunk is, nem oly kevesen azért, hogy ellenségeinkkel meg ne bántassuk, hogy ily semminek tartott minket...

(Zrinyi Miklós.)

Magyarország címere.

Magyarország címere balról vörössel és ezüsttel nyole részre vágott mező (benne a négy ezüst csik, négy nagy folyónk jele), jobbról pedig vörös mezőben zöld hármas halomnak (Tátra, Fáttra, Mátra) középső részén ezüst kettős kereszt.

Legrégibb emlékün, mely a magyar címer egykori alakját megőrizte, 1202-ből való és pecsét formájában rajta van Imre királynak egyik oklevelén, mely a bécsi régi császári és királyi levéltárban van. A pecsét kettős, egyik oldalán a király trónon ülő alakja látható, másiken a címere. A címert királyi pajzs födi, melyen nyole párhuzamos csik vonul át és ezeken kilenc lépdelő oroszlán. II. András alatt a magyar címerben az oroszlánok száma már tizenegy és nem egy irányban, hanem egymással szemben foglalnak helyet a címerlapon. A vágások és csikok azonban, melyek Magyarország címerének legrégibb jelvényei, itt is előfordulnak, éppen úgy, mint az Imre király címerén. András halála után az oroszlánok és a vágások elmaradtak a címerről.

A pajzs mezején ekkor a kettős kereszt lép előtérbe, mely a magyar címernek egyik fő alkotórésze lett. Midőn IV. Béla királyunk 1233-ban trónra lépett, olyan pecsétet készíttetett, melyen csak a kettős kereszt szerepelt. A kettős kereszt alatt ekkor még nem volt meg a hármas halom. V. István alatt már a kettős kereszt nem áll puszta, hanem virágcserepből nő ki és a kereszt aljában virágágak látszanak. Ottó király 1307-i pecsétjén szerepel először a hármas halom, melynek bibliai vonatkozása a Golgota.

A vegyes házakból való királyaink alatt a kettős kereszt

megmarad, de a pajzs mezején az Árpádházbeli királyok címerének vágásai újra visszakerülnek. Mátyás király a pápának Magyarországról írt levelében jelezte, hogy Magyarország címere a kettős kereszt.

A vörös és ezüst, illetve a fehér színek a magyar címer vágásainak állandó színei voltak, melyek számos régi magyar zászlón is felfedezhetők. Ezek a színek vannak Kassa városának legrégibb címerén is, melyet Nagy Lajos királyunk adott 1369-ben a kassaiaknak. Az Árpádházbeli királyok idejében, sőt még később is a csíkoknak, vágásoknak és a halmoknak nemzeti vonatkozásuk nem volt. Verbóczy István nádor volt az első, aki nevezetes hármastörvénykönyvében a vágásoknak és halmoknak magyar és nemzeti jellegű magyarázatát adta. A vörös mezőben négy fehér vágást ő nevezte el a Duna, Tisza, Száva és Dráva után és a hármast halmot is ő jelezte Tátra, Fáttra, Mátra nevekkal.

A címet tartó angyalok a XVI. századbéli címereken tűnnek fel először, állandóan azonban csak Mária Terézia uralkodása óta alkalmazzák őket. A mai magyar állami címet két angyal tartja, vagy helyettük tölgyfaág övezi.

A magyar nemzeti címer fejlődésének nevezetes eseménye volt a szent korona felvétele. Régebben a szent korona egyetlen címerünkben sem szerepelt, mint külön államiságunk és önálló nemzeti mivoltunk jelvénye. II. Mátyásnak 1612-ben kiadott érmén találjuk először, innen kezdve mindegyre gyakoribb az alkalmazása, míg végre az újabb korban összes címerjelvényeinkben méltó helyet foglal el.

Nemzetünket a népek versenyében címeres zászlónk jelképezi.

Nemzeti zászlónkra korán felkerült Magyarország Nagyasszonyának képe is. Azóta egyik felén a nemzeti címer, másikon Magyarország Nagyasszonyának képe látható.

Valahányszor ez a címeres-máriás zászló az árbócra felrepül, a világ minden népe tisztelettel tekint az ezeréves magyar jelvényre, a magyar lélekben azonban a vallásos és hazafias érzés egyesült szent érzelme lobog fel.

Emeljünk kalapot s álljunk szembe valahányszor a jelvényekkel találkozunk!

MAGYAROK.

Van fokosunk, eszent-álló, kőkemény,
magyar csárdában magyar koponyát
zúz csak vele az igazi legény.

Van haragunk, hegy-seprő fergeteg,
de csak ha magyar erdőt tördelünk,
— s ha idegent; szellő lesz, gyermeteg.